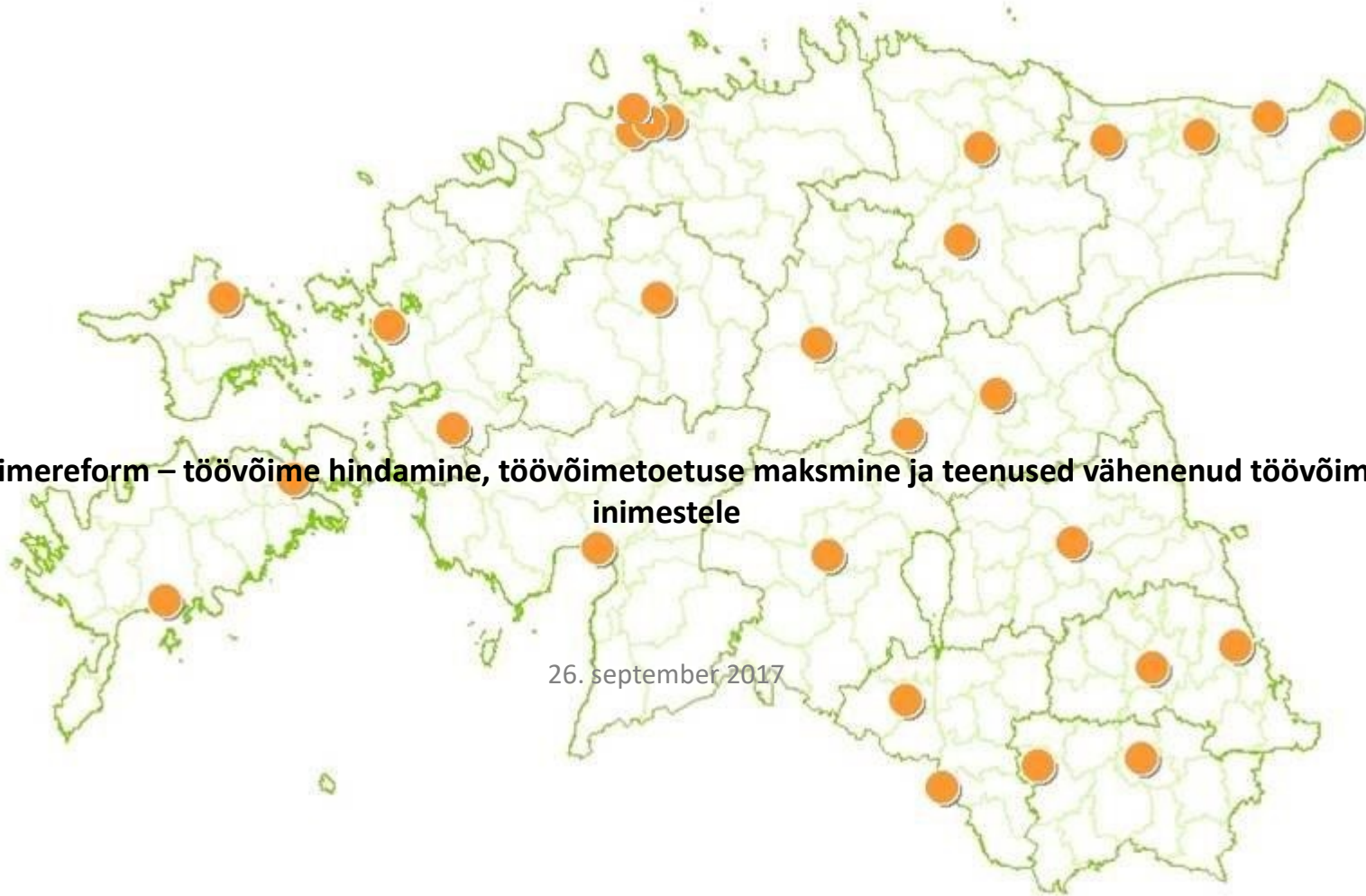
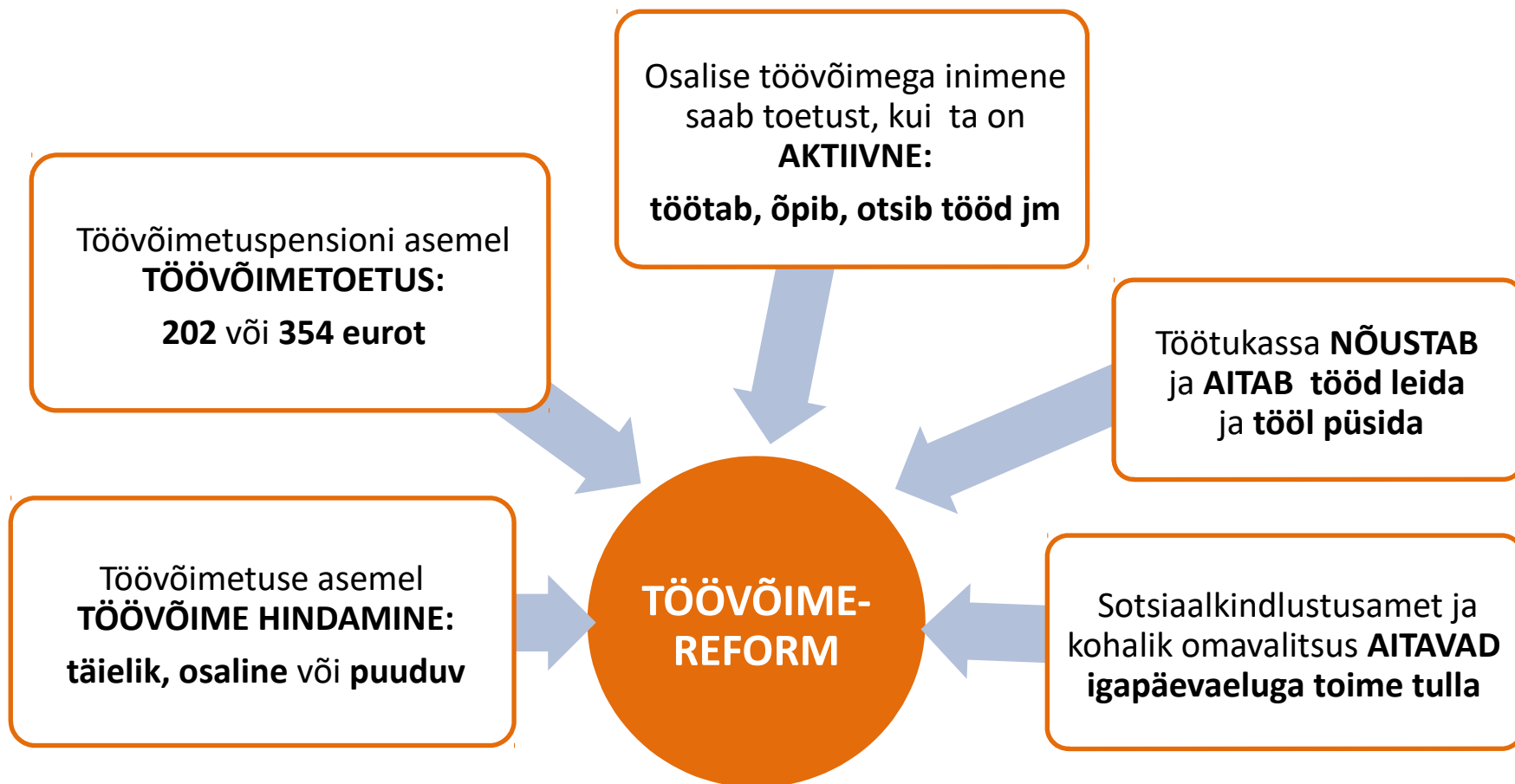

Töövõimereform – töövõime hindamine, töövõimetoetuse maksmine ja teenused vähenenud töövõimega inimestele

26. september 2017

Mis muutus töövõimereformiga?

Töövõimereform muudab töövõime hindamist ja rahalisi toetusi. Vähenenud töövõimega inimesed saavad senisest rohkem tuge töötamiseks ja igapäevaelus toimetulekuks.

Töövõime hindamine

Töövõime hindamine koosneb viiest sammust:

- arstivisiit (viimase 6 kuu jooksul enne taotluse esitamist),
- töövõime hindamise taotluse esitamine (e-töötukassas, elektrooniliselt, töötukassas kohapeal intervjuu vormis, paberil taotluse esitamise teel),
- eksperdiarvamuse koostamine (taotluses kirjeldatud piirangutele meditsiinilise kinnituse leidmine tervise infosüsteemist + päringud),
- töövõime hindamise ulatuse otsustamine (töövõime ei ole vähenenud, töövõime on osaline või puuduv),
- töövõimetoetuse maksmine ja vajadusel teie nõustamine ning tööturuteenuste osutamine töötamise jätkamiseks või tööle saamiseks.

Töövõime hindamine

- Võetakse arvesse teie **tervise seisundit** ning sellest tulenevaid tegutsemise ja osaluse **piiranguid**. Selleks hinnatakse teie kehalist ja vaimset võimekust erinevates valdkondades.
- **Kehaline võimekus** tähendab füüsilisi tegevusi, nagu kõnd, jooksmine, trepist liikumine ja kehaasendeid, nagu seismine ja istumine. Arvesse võetakse tegevuse sooritamisele kuluvat aega ja jõudu. Kehalist võimekust võivad mõjutada näiteks jäseme puudumine, liigeste moonandumine, lihaste kõhetumine, kergelt tekkiv väsimus või hingeldus.
- **Vaimne võimekus** tähendab oskuste omandamise võimekust, inimestega kontakti loomist, ümbritseva keskkonna ja inimsuhete tajumist, eri olukordadele reageerimist. Vaimset võimekust võivad mõjutada näiteks psüühilised haigused või õppimishäired, ka trauma tagajärjel tekkinud vaimsed häired. Samuti võivad vaimsed probleemid kaasneda kroonilise kehalise haigusega, näiteks võib see viia depressiooni tekkimiseni ja vaimse suutlikkuse halvenemiseni.

Töövõimetoetus

Kui teie töövõime on hinnatud **osaliseks**, tuleb töövõimetoetuse saamiseks täita vähemalt ühte järgnevalt loetletud tingimust:

- töötama (töötamiseks loetakse muuhulgas ka füüsilisest isikust ettevõtjaid ning juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liikmeks olemist),
- otsima tööd ehk olema registreeritud töötu,
- õppima – omandama põhi-, kesk-, kutse- või kõrgharidust,
- kasvatama vähemalt ühte alla kolmeaastast last,
- hooldama abivajavat raske või sügava puudega pereliiget või puudega isikut,
- saama loomeliidult määratud loometoetust,
- olema paigutatud nõusolekuta hoolekandeesutusse saama ööpäevaringset erihooldusteenust,
- viibima ambulatoorsel või statsionaarsel ravil (s.h võõrutusravil) või kandma seaduses sätestatud asenduskaristust või mõjutusvahendit,
- viibima aja-, asendus- või reservteenistuses.

Kui teie töövõime on hinnatud **puuduvaks**, siis te töövõimetoetuse saamiseks eelnimetatud tingimusi täitma ei pea.

Tööharjutus

Tasuta
töötamine ja
talgutöö

Psühholoogiline,
võla- ja sõltuvus-
nõustamine

Individuaalsed
tugiteenused ja
lahendused

Palgatoetus

Tööks vajalik
abivahend

Ettevõtluse alustamise
toetus ja järelteenused

Töövestlusel
abistamine

Tööandjale töötaja
koolituse kulu hüvitamine

Töökoha
kohandamine

Tööturukoolitus ja
tööpraktika

Tugiisikuga
töötamine

Karjääriinfo ja
karjäärinõustamine

Tööandjate nõustamine
ja koolitus

Kogemusnõustamine

Töövahendus ja
tööotsingunõustamine

Kaitstud töö (ajutine)

Tööalane
rehabilitatsioon

Mobiilne nõustamine
noortele (koolist tööle)

Töölõõidu toetus

TÖÖTURU- TEENUSED

Töölane rehabilitatsioon

- **Eesmärk** on tööeluks ettevalmistamine, tööle asumise või töötamise toetamine.
- **Sihtrühm:** vähenenud töövõimega (v.a töövõime puudumine) töötud, töötajad (vanaduspensionieani) ja õppijad (põhi-, kesk-, kutse- või kõrgharidus).
- Töölase rehabilitatsiooni teenuse sisu:
 - **puude või tervisehäirega toimetulekuks vajalike oskuste ning töövõime arendamine** (liikumine, suhtlemine, igapäevaelu korraldamine ja toimingud, sümptomite kontroll, abivahendite kasutamine ...) ning **nõustamine** (motivatsiooni ja enesekindluse suurendamine, muutusega kohanemine ...),
 - **töölesaamist ja töötamist toetavad tegevused** (sobiva töö välja-selgitamine, töökoha kohandamise või abivahendite vajaduse hindamine ja lahenduste pakkumine, töövõtete õpetamine, tööandja nõustamine ...).
- Töölase rehabilitatsiooni teenust osutab **rehabilitatsioonimeeskond**.
- **Tegevused** vastavalt spetsialistide pädevusele: füsioteraapia, tegevusteraapia, loovteraapia, logopeediline abi, eripedagoogiline abi, kogemusnõustamine, psühholoogiline nõustamine, sotsiaalnõustamine, terviseseisundi alane nõustamine.

Kaitstud töö

- **Eesmärk** on vähenenud töövõimega inimese ettevalmistamine tööle saamiseks avatud tööturul (iseseisvalt või tugiisikuga) ning tema toetamine tööle asumisel ja töötamise algusajal.
- **Sihtrühm:** vähenenud töövõimega töötud (v.a töövõime puudumine), kes ei suuda koheselt tööle asuda avatud tööturul.
- Kaitstud töö sisu:
 - **I etapp:** töösüsteemide hindamine ning sobiva töö väljaselgitamine teenuseosutaja või tööandja juures selleks spetsiaalselt loodud tegevustubades. Töösuhet veel ei ole, inimesele makstakse stipendiumi ning sõidu- ja majutustoetust.
 - **II etapp:** töötamine teenusepakkuja või tööandja juures selleks spetsiaalselt loodud tegevustubades või tavalisel töökohal. Kaitstud töö teenuse osutaja tugi töötamise juures on pidev. Inimesel on tööleping või töövõtuleping, makstakse töötasu.
 - **III etapp:** töötamine tavapärasel töökohal avatud tööturul. Teenuseosutaja tugi on olemas, kuid väheneb aja jooksul.

Tugiisikuga töötamine

- Tugiisikuga töötamise **eesmärk** on abi ja juhendamise osutamine töötamisel tulenevalt vähenenud töövõimega isiku puudest või tervises seisundist.
- Tugiisik **juhendab ja motiveerib** klienti tööülesannete täitmisel ning toetab töölasele suhtlemisel. Tugiisik ei võta kliendilt vastu töökorraldusi ega täida kliendi tööülesandeid tema eest.
- Tugiisiku teenust saab kasutada vastavalt vajadusele kuni 1000 tundi esimese tööaasta jooksul. Põhjendatud vajaduse korral võib teenuse osutamist jätkata ka pärast esimest tööaastat, kuid mitte rohkem kui 25% ulatuses tööajast ühes kuus.
- Tugiisik võib olla kaastöötaja, lähedane inimene väljaspoolt töökohta või teenust pakkuv organisatsioon/ettevõte.

Töötamiseks vajalik abivahend

- Kui tööülesannete täitmine tööandja vahenditega on puude või vähenenud töövõime tõttu takistatud, anname inimesele **töötamiseks** vajaliku abivahendi **tasuta kasutada**.
- Töötukassa juhtumikorraldaja hindab abivahendi kasutamise vajadust tööülesannete täitmisel ja selgitab välja sobiva abivahendi.
- Töötamiseks vajaliku abivahendit on võimalik kasutada kuni töösuhte lõpuni, aga esialgu mitte kauem kui kolm aastat. Abivahendi kasutamise lepingut saab pikendada, kui abivahend on teile tööülesannete täitmisel jätkuvalt vajalik.

Tööruumide ja -vahendite kohandamine

- Tööruumide ja -vahendite kohandamise **eesmärk** on puudega või vähenenud töövõimega isikule tema töökoha ja/või töövahendi ligipääsetavaks ja kasutatavaks muutmise.
- **Tööruumiks** võib olla tööandja ehitis või ruum või isiku isiklik eluruum, kui see on kokku lepitud tema **töötegemise kohaks**.
- Olenevalt juhtumist ja lähtuvalt kohanduse mõistlikust maksumusest on võimalik kohandamise kulud tööandjale hüvitada kuni 100protsendiliselt. Kohanduse kulud hüvitatakse tööandjale juhul, kui töötaja töösuhe on tähtajatu või tähtajaga vähemalt kolm aastat. Hüvitist saab taotleda üks kord kolme aasta jooksul ühe töötaja kohta.

Kogemusnõustamine

- Kogemusnõustamine on **sarnase puude või tervisehäirega inimeste vahel toimuv** teadmiste ja kogemuste vahetus ning nõustamine.
- **Eesmärk:** toetada puude või tervisehäirega toimetulekut, suurendada motivatsiooni ja enesekindlust ning valmistada ette tööotsinguteks ja tööeluks.
- **Sihtrühm:** vähenenud töövõimega isikud, kes on töötud (sh õppivad töötud) või koondamisteatega tööotsijad või õppivad tööotsijad, ning töötajad.
- **Kogemusnõustajal** on isikuga sarnane puude või tervisekahjustuse kogemus.

Töөлēsõidu toetus ja saatja sõidukulu hüvitamine

Töөлēsõidu toetus

- **Eesmärk** on hüvitada vähenedud töövõimega inimesele osaliselt töөлēsõiduga seotud lisakulud, mis on tal seetõttu, et ta ei saa puude või terviseseisundi tõttu kasutada tööl käimiseks ühistransporti (v.a taksot).
- Töөлēsõidu toetust makstakse nn ühikuhinna alusel 0,93 eur/km, kuni 26 eur/päev ja 300 eur/kuus kuni 12 kuu eest. Kuludokumente ei pea esitama.

Saatja sõidukulu hüvitamine

- **Eesmärk** on hüvitada vähenedud töövõimega inimese tööle ja töölt koju saatjale sellega kaasnev lisakulu. Saatja sõidukulu hüvitatakse juhul, kui vähenedud töövõimega inimene saab kasutada töölkäimiseks ühistransporti (v.a taksot), kuid vajab selleks saatjat.
- Saatjale hüvitatakse sõidukulu kuludokumentide alusel kuni 26 eur/päev kuni 6 kuu eest.

Küsimused ja ettepanekud?

Aitäh!

www.tootukassa.ee
laaneviru@tootukassa.ee